

2026 KPSS

GENELYETENEK - GENEL KÜLTÜR

TÜRKİYE GENELİ DENEME SINAVI

TG

ÇÖZÜMLER 04

İNDEKS AKADEMİ

1. Öncüldeki cümlede ilk boşluk, sözcük anlamlarına yönelik belleğin 60'lı ve 70'li yaşlara kadar nasıl çalıştığını anlatıyor. Burada olumsuzluk yok, aksine belleğin iyi işlediği söyleniyor. Bundan ötürü "sorunsuz" uygun bir sözcüktür. İkinci boşlukta ise henüz net açıklaması olmayan bir durumun nedenleriyle ilgili görüşler anlatılıyor. Netlik olmadığı için bu nedenlerin kesin değil, "muhtemel" olduğu vurgulanmalıdır. Bu nedenle "olası" doğru sözcüktür.

Diğer seçenekler neden olmaz?

- A) **uygunsuz – etkin:** Uygunsuz, belleğin yanlış çalıştığını söyler; metne ters. "Etkin neden" ifadesi anlamca oturmaz.
- C) **problemsiz – düzenli:** Problemsiz ilk boşluk için uygun gibi görünse de düzenli nedenler ifadesi anlamsal olarak yanlış, nedenler "düzenli" olmaz.
- D) **çözümsüz – temel:** Çözümsüz, belleğin işleyişiyle çelişir. Temel nedenler denebilmesi için de durumun açıklamasının net olması gerekir.
- E) **bağlantısız – çeşitli:** Bağlantısız, belleğin çalışmasını yanlış tanımlar. İkinci sözcük doğru olsa bile ilk sözcük cümleyi bozar.

ABCDE

2. Deyimler ve atasözlerinin anlamları için sadece Türk Dil Kurumunun sözlüklerine bakılmalıdır. Buna göre "kulak kabartmak" deyiminin anlamı yanlış verilmiştir. Çünkü "kulak kabartmak", "belli etmemeye çalışarak dinlemek" anlamına gelir. Diğer deyimlerin anlamları doğrudur.

ABCDE

3. Parçada her cümlede İngilizlerin havucun gece görüşünü artırdığı söylentisini nasıl ortaya attığı ve bunun radar teknolojisini gizlemek için bir propaganda olarak kullanıldığı anlatılıyor.

- A) I. cümlede, havucun gece görüşünü artırdığı inancının II. Dünya Savaşı'na dayanan tarihsel kökeni anlatılıyor.
- B) II. cümlede, İngilizlerin elektrik kesintileriyle Alman pilotların hedefleri görmesini zorlaştırdığı söyleniyor. Ancak bu cümlede "Alman pilotları bozguna uğrattıkları" gibi bir ifade yok. Yani sonuç bildiriliyor (görmeyi zorlaştırmak) ama askerî bir yenilgiye uğratma durumu söylenmiyor. Bu nedenle B parçada söylenemez.

- C) III. cümlede, radar teknolojisi sayesinde düşman uçaklarının erken tespit edilip yok edildiği anlatılıyor.
- D) IV. cümlede, İngilizlerin radarı gizlemek için pilot başarısını havuç tüketimine bağladığı propagandada vurgulanıyor.
- E) V. cümlede, savaş koşulları ve sebze tüketimini teşvik etmek amacıyla havuç propagandasının giderek yayılması anlatılıyor.

ABCDE

4. Öncüldeki cümlede gerçek büyüklüğün dışı dönük bir gösterişten değil, kişinin iç tutumundan kaynaklandığı anlatılmaktadır. Burada "kendini yüksek göstermek"; insanın sürekli olarak başarılarını öne çıkarmasını, üstünlüğünü kanıtlama çabasını ve başkalarına karşı kendini yüceltmesini temsil eder. Cümle, bu tür davranışların gerçek bir değer oluşturmadığını vurgular. Asıl büyüklüğün, kişinin gerektiğinde geri planda durabilmesi, başarılarını abartmadan taşıyabilmesi ve mütevazı davranabilmesiyle ortaya çıktığı ifade edilir. Yani insanın değeri ne kadar övündüğüyle değil, ne zaman ve nasıl alçak gönüllü olabildiğiyle ölçülür. Bu bakımdan cümle, büyüklüğü bir güç gösterisi değil; bir karakter olgunluğu olarak tanımlar.

- A) "İçsel olgunluk" ifadesi ruhun her yönden yetkinleşmesi demektir ama cümlede özellikle mütevazı olabilmek vurgusu vardır.
- B) "Kendini öne atmadan davranabilmek" ifadesi, cümledeki yüksek göstermemek ve mütevazı olmak düşüncesini bire bir karşılar.
- C) Başkalarını ezmekten söz edilmemektedir. Cümlede başkalarıyla ilişki değil, kişinin kendi tutumu anlatılır.
- D) Alçak gönüllülüğün nasıl geliştiği anlatılmıyor, sadece büyüklüğün ölçütü belirtiliyor.
- E) Karşılıksız iyilik yapmak cümlede yoktur. Bu seçenek, anlamı farklı bir yöne çeker.

ABCDE

5. Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen *mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak* kelimeleri büyük harfle başlar. Buna göre “Otbiçer Mahallesi’ndeki” şeklinde yazım doğrudur.

- Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar. Bu nedenle “Gürpınar ilçesindeki” yazımı doğrudur.
- Birden fazla kelimedenden oluşan sayılar ayrı yazılır. Bu nedenle “beş bin” yazımı doğrudur.
- Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar. Bu nedenle “Erken Tunç Çağı’na” yazımı doğrudur.
- Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar. Bu nedenle “Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün” yazımı doğrudur.

ABCDE

6. Zarf-fiilden sonra virgül konmaz, bu nedenle “geçerken” sözcüğünden sonra yanlış kullanılmıştır. II. cümlede “kuşlar, ardıçlar” şeklinde eş görevli sözcükler arasında kullanılmıştır, III. cümlede “hafifçe esen rüzgâr” öznesinden sonra kullanılmıştır, IV. cümlede “patikanın sonunda, gölün durgun yüzeyinde” şeklinde eş görevli sözler arasında kullanılmıştır, V. cümlede “...izledim, ... devam ettim” şeklinde sıralı cümleler arasında kullanılmıştır. Bu kullanımlar doğrudur.

ABCDE

7. Parça incelendiğinde

- birbiriyle, beynimiz, aslında > ünlü düşmesi (biri + biri-ile, beyin-imiz, asıl-ı-n-da)
 - gerektiğini, etkin > ünsüz benzeşmesi (gerek-dik-i-n-i, et-gin)
 - zanneder > ünsüz türemesi (zan + et-er)
 - birçoğumuz, olduğunu, verildiği > ünsüz yumuşaması (birçok-umuz, ol-duk-u-n-u, ver-il-dik-i)
- ses olaylarına ulaşılır. Parçada ünlü daralması yoktur. “gösteriyor, öğreniyor” sözcüklerinde daralma yoktur. (göster-i-yor, öğren-i-yor)

ABCDE

8. Parça incelendiğinde

- bize > kişi zamiri
- geçen yıl > zaman zarfı (ne zaman yapılan?)
- **bilimsel** araştırma, **nöral** bağlantı > niteleme sıfatı (nasıl araştırma, nasıl bağlantı?)
- **birçok** araştırma > belgisiz sıfat (hangi araştırma?)

sonuçlarına ulaşılır. Ancak parçada belgisiz zamir yoktur.

ABCDE

9. Yapısı bakımından sözcükler basit (Yapım eki almaz.), türemiş (Yapım eki alır.) ve birleşik (En az iki sözcük birleşir.) olmak üzere üç başlıkta incelenir. Buna göre,

- bilinen > türemiş (bil-in-en)
- dakikalık > türemiş (dakika-lık)
- dikkatin > basit (dikkat-in)
- süresi > türemiş (sür-e-s-i)
- becerilerinin > türemiş (becer-i-ler-i-n-in)

sonuçlarına ulaşılır.

ABCDE

10. Fiilden türetilen, olumsuz yapılabilen; isim, sıfat, zarf görevlerinde kullanılabilen sözcüklere fiilimsi (eylemsi) denir. Fiilimsilerin özellikleri şunlardır:

- Fiil kök ya da gövdelerinden türerler.
- Kip ve kişi eki alamazlar.
- Olumsuzluk eklerini alabilirler.
- Cümlenin başında, ortasında ya da sonunda (“idi, imiş, ise, idir” ek-fiillerinden birini alırsa) bulunabilir. Genellikle başında veya ortasında bulunup yan cümlecik yaratır.
- Cümlenin sonunda olmadıklarında yarım yargı bildirir ve yan cümle oluştururlar.
- İsim çekim eklerini alabilirler.
- Tüm fiilimsi ekleri yapım ekidir. Fiilimsi eki alan sözcük de türemiş sözcüktür.
- Üç tane türü vardır: isim-fiil, sıfat-fiil, zarf-fiil. Bunların eklerini ezberlemek gerekir.
- Sıfat-fiiller genellikle sıfat tamlaması kurar. (kırılmaz cam - nasıl cam?)

Fiilimsi ekleri şunlardır:

- **İsim-fiil:** -mA, -Iş, -mAk (mayışmak)
- **Sıfat-fiil:** -An, -Ası, -mEz, -Ar, -dlk, -EcEk, -miş (anasımezdikecekmiş)
- **Zarf-fiil:** “-ken, -Alı, -EslyE, ...-r ...-mAz, ...-A ...-A, -İp, -İnce, -ArAk, -mAdAn, -mAksızIn, -dlğİndA, -dlkçA, -cAsınA” (Ali madan dağında yaramazken ince ip atarak incelmeksizin dikçe durdu)

Fiilimsi ile çekimli fiili nasıl ayırt edebilirim?

Kip ve kişi eki alarak çekimlenemediğine göre fiilimsidir.

		Tekil		Çoğul
1. kişi	(ben)	gidip	(biz)	gidip
2. kişi	(sen)	gidip	(siz)	gidip
3. kişi	(o)	gidip	(onlar)	gidip

Kip ve kişi eki alarak çekimlendiğine göre çekimli fiildir.

		Tekil		Çoğul
1. kişi	(ben)	geldim	(biz)	geldik
2. kişi	(sen)	geldin	(siz)	geldiniz
3. kişi	(o)	geldi	(onlar)	geldiler

Buna göre,

I > depolanması > isim-fiil (depo-lan-ma-s-ı)

II > öğrendiği > sıfat-fiil (öğren-dik-i)

III > işlenir > çekimli fiil

IV > atılan > sıfat-fiil (at-ıl-an)

V > olarak > zarf-fiil (ol-arak)

sonuçlarına ulaşılır.

- 11.** Cümlelerin öğelerini bulabilmek için öğelerin sorularını bilmek ve bu soruları yüklem sormak gerekir. Yüklemleri bulmak için bir soru yoktur. Yüklemler; iş, oluş, hareket, durum bildiren ve içinde yargıyı barındıran dil birimidir. Yüklemler bulunurken “deyimler, yardımcı eylemler, tamlamalar, ikilemeler” ayrılmaz. Öğeleri bulmak için aşağıdaki sorular yüklem sorulur:

Özne: kim, ne

Belirtili nesne: kimi, neyi, nereyi

Belirtisiz nesne: ne (Önce özne bulunur, ardından bir kez daha “ne?” sorusu sorulursa nesne bulunmuş olur.)

Dolaylı tümleç (yer tamlayıcısı): kime, kimde, kimden, neye, neyde, neyden, nereye, nerede, nereden

Zarf tümleci: ne zaman, nasıl, niçin, kim için, ne ile, kim ile, ne kadar

Buna göre öncüldeki cümle, öğelerine aşağıdaki şekilde ayrılır:

Çaydanlıktan gelen çayın kokusu / bir süre sonra / hepimizi / mutlu etmişti / (özne - zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem)

Seçenekler ise şu şekilde ayrılır:

- A) Sıcak çayın buğusu / pencerede / ince çizgiler / bırakmıştı. (özne - dolaylı tümleç - belirtisiz nesne - yüklem)
- B) Odada / akşamüstü sohbetlerini güzelleştiren sessiz bir çay tazeligi / vardı. (dolaylı tümleç - özne - yüklem)
- C) Buharı tüten ince belli çay bardağı / her zaman / huzuru / çağırıştırır. (özne - zarf tümleci - belirtili nesne - yüklem)
- D) Sabah mahmurluğunu dağıtan çay / insanı / işe / güzel / başlatır. (özne - belirtili nesne - dolaylı tümleç - zarf tümleci - yüklem)
- E) Koyu demlenmiş çayın sesi / ruhumu / hep / dinginleştirir. (özne - belirtili nesne - zarf tümleci - yüklem)

ABCDE

- 12.** Parçada tanımlama yoktur, tanımlama “Bu nedir?” sorusuna cevap verir.

B) Gerekçeleştirme, neden-sonuç ilişkisidir. “hava ani bir şekilde genleşir. Bu durum yıldırım hattı boyunca havada -sonik patlamalar sırasında olduğu gibi- şok dalgalarının oluşmasına **neden olur.**”

C) Parçada yıldırımlar hakkında bilgi verildiği için açıklama vardır.

D) “Bu durum yıldırım hattı boyunca havada -sonik patlamalar sırasında olduğu gibi-...” ifadesinde karşılaştırma vardır.

E) Gök gürültüleri sırasında duyduğumuz patlamaya **andıran** sesler bu durumdan kaynaklanır.

ABCDE

13. Parça bilimsel ilerlemenin “tek kişinin bir anda buluş yapması” değil, küçük bir hayalin doğmasıyla başlayan ve zaman içinde birçok kişinin katkısıyla büyüyen bir süreç olduğunu anlatıyor. Metinde önce “Hayaller kâğıt üzerinde matematiğe dökülür...” deniyor yani ilk kıvılcım zihindeki hayaldir. Sonra “...farklı bilim dallarının etkisiyle gerçeğe dönüşür.” ifadesi geliyor, bu da hayalin gelişmesi için başka alanlardan destek gerektiğini söylüyor. Ardından “...bazen yüzlerce hatta binlerce yıl ayrı dönemlerde yaşamış bilim insanları...” vurgusuyla bu desteğin çok kişi ve çok zaman boyunca sürdüğü belirtiliyor. Son cümledeki futbol benzetmesi de aynı fikri pekiştiriyor: “Gol atmaya önce hayal eder sin ama gol takım arkadaşlarının yardımıyla gelir.”

Küçük Hayal → Destek/Katkı → Gerçekleşme.

Diğer seçenekler neden olmaz?

- A) “faydalı materyale dönüşür” diyerek işi somut ürüne kilitliyor, parça ise materyalden çok süreç ve iş birliği anlatıyor.
- B) “merak” odaklı; parçada merak değil, doğrudan hayal kurma ve ortak ilerleme var.
- C) Parçada bilim kullanılarak hayaller gerçeğe dönüştürülüyor, bu seçenekte ise tam tersi söyleniyor. Ayrıca “önemli bilimsel araştırmalar” diyerek karşılaştırma yapıyor ama araştırmalar arasında kıyas yok.
- D) “...önce derinlemesine araştırılıp...” diyerek başlangıcı araştırmaya bağlıyor oysa parçada başlangıç hayal, araştırma/matematik sonrasında geliyor.

ABCDE

14. Cümleleri anlamlı bir bütün yaparken önce “genel bilgi” gelir, sonra sorun anlatılır, ardından örnek verilir ve en sonda örneğin nedeni açıklanır.

- V ile başlanır: “MS 600 yılına dek insanoğlu birçok sayı sistemi üretmişti.” → Konuya giriş, en uygun başlangıç cümlesi olur.
- II ikinci gelir: “Fakat...” diye başlıyor yani bir önceki genel bilgiden sonra bir sorun/çatışma getirmesi uygun. Ayrıca sıfırın sadece sembol gibi kullanılması problemini ortaya koyuyor.
- III üçüncü gelir: “Bir süre sonra...” ifadesi, II’de anlatılan sorundan sonra çözüm arayışını anlatır: Sıfır yerine boşluk deniyorlar ama işe yaramıyor.
- I dördüncü gelir: “Çünkü...” diye başlıyor, bu da IV’teki örneğin nedenini açıklar: Sıfırı gösterecek sembol yok.

- IV beşinci gelir: “Örneğin...” diyerek anlatılan soruna somut örnek veriyor: 27 ile 207’yi aynı şekilde yazmaları.

Bu durumda V - II - III - I - IV şeklinde bir sıralama olur.

ABCDE

15. Parçanın ilk iki cümlesinde grip hastalığının ne kadar yaygın olduğu ve yol açtığı sonuçlar anlatılmaktadır yani burada sorun ve etkiler ortaya konur. Üçüncü cümleyle birlikte anlatım yön değiştirir ve gripten korunma yollarına, özellikle de grip aşısına odaklanılır. Devamındaki cümleler (IV, V ve VI) de aşının üretimi, suş tahmini ve aşının her zaman yeterince koruyucu olamamasını açıklayarak bu konuyu ayrıntılandırır. Bu nedenle ikinci paragraf, yeni bir konuya geçildiğini gösteren III. cümleyle başlar.

ABCDE

16. Parçada genel olarak Kauai Adası’nın enerji ihtiyacını nasıl karşıladığı ve fosil yakıta bağımlılığını azaltma çabası anlatılmaktadır. I. cümlede adanın dizel yakıta bağımlı olduğu söylenir, II. cümlede bu bağımlılığı azaltmak için yenilenebilir enerjiye yöneldiği belirtilir, III. cümlede güneş panelleriyle elektrik üretildiği açıklanır. V. cümlede ise “ancak” bağlacıyla tüm bu çabalara rağmen geceleri hâlâ fosil yakıt kullanıldığı vurgulanır. Bu cümleler aynı zaman dilimindeki mevcut durumu anlatır ve birbirini mantıklı biçimde tamamlar. IV. cümle ise pil teknolojisinin gelişmesiyle ileride gündüz üretilen enerjinin gece kullanılabilceğini söyleyerek anlatımı mevcut durumdan geleceğe taşır. Bu, parçanın ana akışını kesintiye uğratır. Bu yüzden düşüncenin akışını bozan cümle IV. cümledir.

ABCDE

17. Parçada müzik aletlerinin nasıl ortaya çıktığı ve hangi aşamalardan geçtiği anlatılmaktadır. İlk olarak insanların ellerini, ayaklarını ve seslerini kullanarak ses çeşitliliği oluşturduğu belirtilir. Daha sonra zamanla kamış, boynuz, kaval kemiği gibi gereçlerden üflemeli çalgılar yapıldığı; ok ve yaydan çıkan sesten esinlenerek yaylı çalgıların ilk örneklerinin geliştirildiği söylenir. Yani metin, müzik üretiminin bedenle başlamış, ardından araçlara ve çalgılara yönelmiş bir süreç olduğunu gösterir. Bu düşünceyi doğrudan karşılayan seçenek A’dır.

Diğer seçenekler neden olmaz?

B’de müziğin dinsel amaçlarla kullanıldığı söylenmektedir, metinde buna dair hiçbir bilgi yoktur. C’de hayvan kemiklerinin kullanılmasının rastlantısal olduğu ileri sürülür, parçada böyle bir neden belirtilmez. D’de ilkel çalgıların ortadan kalktığı söylenir oysa metinde böyle bir yok oluş anlatılmamaktadır. E’de kültürel etkilerin dışlandığı ifade edilir; aksine parça, insanın yaşamı ve deneyimleriyle gelişen bir süreci anlatır.

ABCDE

18. Parçada kırkyamanın nasıl bir el sanatı olduğu, hangi özellikleri taşıdığı ve günümüzde nasıl algılandığı anlatılmaktadır. Metinde kırkyamanın geçmişten izler taşıdığı, her parçanın eski bir eşyanın hafızasını barındırdığı söylenir; bu da onun tarihsel ve nostaljik yönü olduğunu gösterir. Ustaların renk ve desen uyumuna dikkat etmesi, bu sanatın estetik bir sezgi gerektirdiğini ortaya koyar. Bazı yörelerde birlikte üretim yapılması, kırkyamanın toplumsal ve dayanışmaya dayalı bir etkinliğe dönüştüğünü gösterir. Son cümlede ise hem nostaljik hem de çağdaş yorumlarının günümüzde ilgi gördüğü belirtilir. Ancak metinde kırkyama ürünlerinin ticari amaçla üretildiğine dair doğrudan ya da dolaylı bir bilgi yoktur, sadece “rağbet gördüğü” söylenir.

ABCDE

19. Glütenin sağlığa faydası ya da beslenmedeki rolü anlatılmamıştır. Bu nedenle B seçeneği yoktur.

- A) “Glüten **ilk kez** 1728 yılında İtalya’nın Bologna kentinde yaşayan kimyager Jacopo Bartolomeo Beccari tarafından tanımlandı. Beccari, buğday ununu suyla yoğurup daha sonra hamuru yıkararak nişastayı ve suda çözünebilir maddeleri uzaklaştırmayı başardı.”
- C) “Beccari’nin şaşırtıcı derecede basit olan bu yöntemi, ilerleyen yıllarda tahıl işleme sanayisinin temelini oluşturacak kadar önem kazandı. Günümüzde ticari glüten üretiminde kullanılan yöntemler bile Beccari’nin bu basit keşfinden türetilerek geliştirilmiş versiyonlardır.”
- D) Jacopo Bartolomeo Beccari (1728) ve Johannes Kesselmeier (1759)
- E) Geriye kalan ise bugün glüten olarak tanımlanan, yapışkan, elastik ve proteince zengin bir maddeydi.

ABCDE

20. Parçada araştırma ekibinin yaptığı iş, ses kayıtlarından yararlanarak yapay zekâ ile Parkinson’u girişimsel olmayan (müdahalesiz) biçimde tespit etmeye çalışmaktır.

- A) Araştırmacılar “23’üne Parkinson teşhisi konmuş 31 hastadan toplam 195 ses kaydı” alıyor. Bu, geniş kitlelere göre sınırlı bir veri grubudur. Dolayısıyla sınırlı sayıdaki kayıtlardan yararlandıkları söylenebilir.
- B) Model eğitilirken özellikle “sesteki boğukluk” ve “ses tonundaki düzensizlikler” gibi akustik değişkenlerin ağırlıklı kullanıldığı belirtiliyor. Yani seçili akustik özellikler ön plana alınmış.
- C) Metinde “yapay zekânın eğitiminde kullanılmayan ses kayıtları kullanılarak modelin doğruluğu test edildi” deniyor. Bu, teşhis doğruluğunu ölçmek için eğitim dışı kayıtların kullanıldığını gösterir.
- D) Araştırma ekibi “ucuz ve girişimsel olmayan alternatif bir yöntem geliştirmek” istiyor. Bu, müdahalesiz bir metot hedeflediklerini gösterir.
- E) Parçada tedavi yöntemleri hiç geçmiyor. Ekip, performansı artırmak için tedavileri karşılaştırmıyor; yalnızca ses verisi + yapay zekâ modeli ile teşhis yapıyor ve modeli test ediyor. Bu yüzden E metinden çıkarılamaz.

ABCDE

21. A) Metinde “Parkinson’un teşhisine yönelik ucuz ve girişimsel olmayan alternatif bir yöntem geliştirmek amacıyla insanların seslerindeki değişime odaklandı.” deniyor. Bu, düşük maliyetli yeni bir teşhis yöntemi oluşturma hedefidir.

- B) Akustik değişkenlerin zamanla nasıl değiştiği (uzun süreli takip) anlatılmıyor. Sadece kayıtlar alınıp model eğitiliyor ve test ediliyor.
- C) Konuşma bozukluğunun Parkinson’un ilerleme hızına etkisi hiç incelenmiyor. Parça teşhis (tanı) amaçlı.
- D) Tedavi sonrası sesin düzelmesi gibi bir durum yok. Parçada tedavi anlatılmıyor.
- E) Belirtilerin hangi yaşta ortaya çıktığına dair veri veya amaç yok. Yaş bilgisi hiç verilmemiş.

ABCDE

22. Parçada okumanın, yalnızca bilgi edinmekten ibaret olmadığı; farklı bakış açılarını anlama, empati kurma, sorun çözme ve sorgulayıcı bir zihniyet geliştirme gibi kazanımlar sağladığı anlatılıyor. Bu, bireyin düşüncesini esneten ve geliştiren bir etkiyi ifade eder.

- A) Parçada “kısa sürede kökten değiştirmez” gibi bir yargı yok. Okumanın etkisi güçlü biçimde vurgulanıyor.
- B) Demokratik katılımın “çoğunlukla ortadan kalktığı” gibi kesin bir ifade yok. Sadece okuyan toplumlarda demokratik süreçlerin kalitesinin yükseldiği söyleniyor.
- C) Parçada okumanın en demokratik yol olduğu söylenmemiştir. Demokratik ortama katkı sağladığı söylenmiştir.
- D) Uzlaşıdan bahsedilmiyor. Toplumsal tartışmaların derinleşmesi ve demokratik süreçlerin kalitesinin artması var, bu “herkes uzlaşır” anlamına gelmez.
- E) “Farklı bakış açılarını anlama” ve “karmaşık sorunlara çözüm geliştirme” gibi ifadeler, farklı metinlerle karşılaşmanın bireye düşünsel esneklik kazandırdığını gösterir.

ABCDE

23. Parçanın genelinde eğitimde eleştirel düşünmenin önemli olduğu söylene de asıl olarak okuma-yazma alışkanlığının bireyi geliştirdiği ve bunun topluma olumlu yansıdığı fikri etrafında kuruludur. Yani merkez düşünce okumanın bireyin zihinsel/entelektüel gelişimine çok yönlü katkı sağlamasıdır.

- A) Parçada demokratik süreçlerin niteliğinin artacağı söyleniyor ama bu, metnin ana mesajı değil; okuma-yazmanın sonuçlarından biri.
- B) Ezbercilik eleştirisi var (“ezberden ziyade eleştirel düşünme”) ama “bilgi edinmenin ezberci yöntemlerle sürdürülmesi” ayrıntısı ve “verimsiz sonuçlar” vurgusu ana eksen değil.
- C) Metin; okumanın farklı bakış açılarını anlama, empati, sorun çözme, sorgulama, sağlam gerekçe kurma gibi çok yönlü katkılarını anlatıyor ve bunu toplumsal gelişmeyle bağlıyor.

- D) Manipülasyona kapalı olma söyleniyor ancak bu, eleştirel düşünmeden ziyade okuyan-yazan bireyin özelliği olarak veriliyor ve metnin ana vurgusu tek başına bu değil.
- E) Yazılı kültürün toplumsal sahiplenilmesi ima edilebilir ama parça bunu bir “tek şart” gibi vurgulamıyor, okuma-yazmanın etkilerini anlatıyor.

ABCDE

24. Parçada sedanter (hareketsiz) yaşamın ne olduğu anlatılıyor ve bunun çeşitli sağlık sorunlarıyla ilişkili olduğu örneklerle destekleniyor: Obeziteyle ilişkilendirilmesi, uzun süre hareketsiz kalmanın tip 2 diyabet riskini artırması, oturarak çalışanlarda kardiyovasküler hastalıklardan ölüm riskinin daha yüksek çıkması ve bunların bazı biyolojik süreçlerle bağlantılandırılması gibi. Bu yüzden parçada hareketsizliğin belirli kronik hastalıklarla bağlantılı kabul edildiğine değinilmiştir.

Diğer seçenekler neden olmaz?

- A) Sedanter yaşamın hangi toplumlarda ilk kez yaygınlaştığı söylenmiyor.
- C) İş verimliliğiyle ilgili hiçbir bilgi yok, sadece sağlık riskleri var.
- D) Sedanter yaşamı ölçme yöntemlerinden bahsedilmiyor.
- E) Düzenli aktiviteyi artırmanın riskleri nasıl azaltıldığı anlatılmıyor, sadece hareketsizliğin riskleri veriliyor.

ABCDE

25. Sedarter yaşam; uyanık olunan saatlerin çoğunu oturarak/uzanarak geçirmek, fiziksel aktivitenin çok az ve düzensiz olması demektir.

- A) Masa başında uzun süre kalkmadan çalışmak, hareketsiz kalmaya örnektir. → sedanter.
- B) Günün büyük kısmını televizyon karşısında oturarak geçirmek, parçada verilen örneğe de benzer. → sedanter.
- C) Uyanık saatlerin çoğunu oturma/uzanma hâlinde geçirmek tanımın aynısı. → sedanter.
- D) Bir futbolcunun yedek kulübesinde beklemesi geçici bir durumdur ve kişi genel olarak “sedanter yaşam tarzına sahip” sayılmaz; futbolcu mesleği gereği düzenli antrenman yapan, fiziksel olarak aktif bir kişidir. Bu yüzden parçada anlatılan yaşam tarzına örnek olmaz.
- E) Bilgisayar başında uzun süre çalışıp sadece kahve almak için kalkmak, günün büyük bölümünün hareketsiz geçtiğini gösterir. → sedanter.

ABCDE

26. Parçada sedanter yaşamın ne olduğu ve ne gibi sonuçlar doğurduğu anlatılıyor: Uzun süre hareketsiz kalma, bunun obeziteyle ilişkilendirilmesi, tip 2 diyabet riskini artırması, oturarak çalışanlarda ölüm risklerinin yükselmesi ve bu durumun bazı biyolojik süreçlerle bağlantılı olması. Ancak “Fiziksel aktivite artırılırsa sedanter yaşam düzene girer.” şeklinde bir çözüm ya da öneri yer almıyor.

- A) “Uyanık olduğumuz saatlerin çoğunu oturma ya da uzanma hâlinde geçirdiğimizde...” ve “uzun ve kesintisiz süreler boyunca hareketsiz kalmanın...” ifadeleri, sedanter yaşamın uzun hareketsizlik süreleriyle ilişkili olduğunu gösterir.
- B) “İlk araştırmalar... kişinin televizyon karşısında oturarak geçirdiği zamanın obeziteyle ilişkilendirilmesiyle başladı.” ifadesi bunu söyler.
- C) JAMA Network Open'daki çalışmada oturarak çalışanların ölüm risklerinin (%34 ve %16) daha yüksek olduğu belirtiliyor.
- D) “Kan şekerinde düzensizlik, beyin damarlarına yönelik dolaşım bozukluğu ve otoimmün hastalıklar gibi biyolojik süreçlerle ilişkilendiriliyor.” denerek biyolojik süreçlere etkisi veriliyor.
- E) Parçada günlük aktiviteyi artırmanın sedanter yaşamı nasıl düzelttiği anlatılmıyor, sadece riskler ve ilişkiler veriliyor.

ABCDE

27 - 30. sorular aşağıdaki tabloya göre çözülmüştür.

Salsa	Tango	Zeybek
Ege	Deniz / Funda	Funda / Deniz
Akın / Gizem	Beril Cem	Gizem / Akın

27. Tablo incelendiğinde zeybek dansını Akın, Deniz ve Funda'nın seçtiği görülür.

ABCDE

28. Tablo incelendiğinde Akın ve Gizem'in aynı dansı seçemeyeceği görülür çünkü bu kişiler kendi arasında yer değiştirir.

ABCDE

29. Tablo incelendiğinde Cem'in tango dansını seçtiği görülür. Diğer durumlar olasılıklıdır.

ABCDE

30. Akın ve Deniz'in aynı dansı seçtiği durumda yani zeybek dansını seçtiklerinde Gizem salsa, Funda tango dansını seçmiş olur. Böylelikle herkesin dansı belli olur.

ABCDE

$$\begin{aligned}
 31. \quad & \frac{3 \cdot 2^{-1} + 7 \cdot 4^{-1}}{17 \cdot 4^{-1} - 4 \cdot 2^{-2}} = \frac{\frac{3}{2} + \frac{7}{4}}{\frac{17}{4} - \frac{4}{4}} \\
 & = \frac{\frac{6}{4} + \frac{7}{4}}{\frac{13}{4}} \\
 & = \frac{\frac{13}{4}}{\frac{13}{4}} = 1
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 32. \quad & 0,03 + \frac{0,11 + 0,25}{\frac{1}{0,4} - \frac{1}{0,05}} \\
 & = 0,03 + \frac{0,36}{\frac{10}{4} - \frac{10}{5}} = 0,03 + \frac{0,36}{\frac{50}{20} - \frac{40}{20}} \\
 & = 0,03 + \frac{0,36}{\frac{10}{20}} \\
 & = 0,03 + \frac{0,36}{\frac{1}{2}} \\
 & = 0,03 + 0,72 \\
 & = 0,75
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 33. \quad & \frac{7^{18} + 7^{17} + 7^{16}}{7^{10} + 7^9 + 7^8} \rightarrow 7^{16} \text{ parantezine alırsınız.} \\
 & \frac{7^{16}(7^2 + 7 + 1)}{7^8(7^2 + 7 + 1)} \text{ Sadeleştiririz.} \\
 & = 7^8 = 7^{x+1} \\
 & = 8 = x + 1 \\
 & x = 7
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 34. \quad & = \sqrt{48} = 4\sqrt{3} \\
 & = \sqrt{147} = 7\sqrt{3} \\
 & \frac{4\sqrt{3}}{1} - \frac{\sqrt{3}}{4} = \frac{16\sqrt{3} - \sqrt{3}}{4} \\
 & = \frac{7\sqrt{3}}{1} + \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{14\sqrt{3} + \sqrt{3}}{2} \\
 & = \frac{15\sqrt{3}}{4} = \frac{15\sqrt{3}}{4} \cdot \frac{2}{2} \\
 & = \frac{15\sqrt{3}}{2} \\
 & = \frac{1}{2}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 35. \quad & \frac{1}{\frac{1}{1} - \frac{1}{x-4}} + 2 = \frac{1}{x-5} \\
 & \frac{1}{x-4} - \frac{1}{x-4} + 2 = \frac{1}{x-5} \\
 & \frac{1}{x-5} + 2 = \frac{1}{x-5} \\
 & \frac{x-4}{x-5} + \frac{2}{1} = \frac{1}{x-5} \\
 & \frac{x-4 + 2x-10}{x-5} = \frac{1}{x-5} \\
 & \frac{3x-14}{x-5} = \frac{1}{x-5} \\
 & 3x-14 = 1 \\
 & 3x = 15 \\
 & x = 5
 \end{aligned}$$

x = 5 olamaz. Paydayı "0" yapan değer rasyonel ifadeyi tanımsız yapar.

$$\begin{aligned}
 36. \quad & (\boxed{6} + \boxed{4}) \times \boxed{8} - \boxed{2} \\
 & = 10 \times 8 - 2 \\
 & = 80 - 2 \\
 & = 78
 \end{aligned}$$

ABCDE

İNDEKS AKADEMİ

ABCDE

youtube/indexsakademi

ABCDE

ABCDE

ABCDE

ABCDE

37. $a + 4 = \text{Tek}$, a tek

$b + c + 1 = \text{Tek}$, $b + c$ çift

$b = \text{Tek}$, $c = \text{tek}$

$b = \text{Çift}$, $c = \text{çift}$

I. $a + b \cdot c$

$\text{Tek} + \text{Tek} = \text{Çift}$

$\text{Tek} + \text{Çift} = \text{Tek}$

Sağlamaz.

II. $b + c^a = b + c$

$\text{Tek} + \text{Tek} = \text{Çift}$

$\text{Çift} + \text{Çift} = \text{Çift}$

Sağlar.

III. $b^a + c^a = b + c$

$\text{Tek} + \text{Tek} = \text{Çift}$

$\text{Çift} + \text{Çift} = \text{Çift}$

Sağlar.

II ve III doğrudur.

ABCDE

38. $|8 - 3| = 5$

$|5 + (-2)| = 3$

$|x - 4| = 8$

$x = 12$ veya $x = -4$ olabilir.

ABCDE

39. 4 ile bölünme kuralı: Son iki basamak 4'ün katı olmalı

11 ile bölünme kuralı: Basamakların altına + - +

... yazılıp 11'in katı olup olmadığına bakılır.

$7a2k$ 4'ün katı olması için $k = 4$ veya $k = 8$ olabilir.

$k = 4$ için $47a2$

$- + - +$

$7 + 2 - 4 - a = 11c$

$5 - a = 11c$

$a = 5$ olur.

$a + k = 9$ olur.

$k = 8$ için $87a2$

$- + - +$

$7 + 2 - 8 - a = 11c$

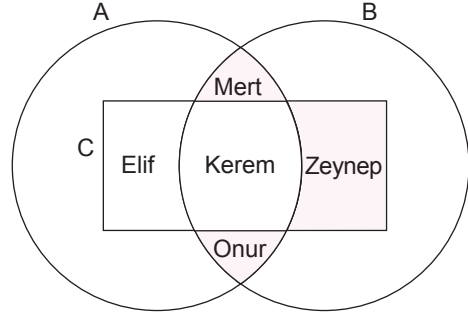
$1 - a = 11c$

$a = 1$ olur.

$a + k = 9$ olur.

ABCDE

40.

$A = \{\text{Elif, Kerem, Mert, Onur}\}$

$B = \{\text{Kerem, Mert, Zeynep, Onur}\}$

$C = \{\text{Elif, Kerem, Zeynep}\}$

Boyalı alanda Mert, Zeynep, Onur yer alır.

Cevap 3'tür.

ABCDE

41. Verilen birinci işlemde $x = 2$ yazarız.

$(f + g)(8) = 10$

$f(8) + g(8) = 10$

Verilen ikinci işlemde $x = 4$ yazarız.

$(f - g)(8) = 4$

$f(8) - g(8) = 4$

$+ f(8) + g(8) = 10$

$2f(8) = 14$

$f(8) = 7$

$g(8) = 3$

$f(8) \cdot g(8) = 7 \cdot 3$

$= 21$

ABCDE

42. $\frac{3}{4} = \frac{\text{Ayşe}}{\text{Berk}}$ Ayşe'nin kalem sayısı 4 ile orantılı,
Can'ın kalem sayısı 5 ile orantılıdır.

Yukarıdaki oranı sağlaması için Ayşe'nin kalem sayısı $12k$ olsun.

Berk $16k$ olur.

Can $15k$ olur.

Deniz $15k \cdot \frac{7}{15} = 7k$

$50k = 150$

Berk'in kalem sayısı: $16 \cdot 3 = 48$

Deniz'in kalem sayısı: $7 \cdot 3 = 21$

$48 - 21 = 27$

ABCDE

43. Mert 2000 yılında doğmuştur.

Yaşı x olsun.

Abisi $x + 4$ yaşında

Kardeşi $x - 6$ yaşındadır.

$$x + x + 4 + x - 6 = 61$$

$$3x - 2 = 61$$

$$3x = 63$$

$$x = 21$$

Mert 21 yaşındadır. Şu anda 2021 yılındadır.

ABCDE

44. Bez çuval 40 kg alır ve 20 tanedir. 800 kg fındık tüm fındığın %80'idir.

$$\frac{80}{100} \times \frac{800}{x}$$

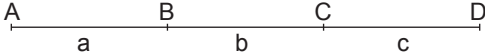
$$x = \frac{100 \cdot 800}{80}$$

$x = 1000$ kg fındık vardır.

15 plastik çuval %60'ını alır. Yani 600 kg alır.

$$\frac{600}{15} = 40 \text{ kg alır.}$$

ABCDE

45. A D

$$\begin{array}{l} a = 40 t_1 \\ a + 2b + 2c = 120 t_1 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} a = 40 t_1 \\ a + 2b + 2c = 120 t_1 \end{array}} \right\} b + c = 40 t_1$$

$$\begin{array}{l} b = 40 t_2 \\ b + 2c = 120 t_2 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} b = 40 t_2 \\ b + 2c = 120 t_2 \end{array}} \right\} c = 40 t_2$$

$$\begin{array}{l} c = 40 t_3 \\ 2b + c = 120 t_3 \end{array} \left. \vphantom{\begin{array}{l} c = 40 t_3 \\ 2b + c = 120 t_3 \end{array}} \right\} \begin{array}{l} b = 40 t_3 \\ b = 40 (t_1 - t_2) \\ t_3 = t_1 - t_2 \end{array}$$

$$a + b + c = 640$$

$$a = 40 t_1$$

$$b = 40 (t_1 - t_2)$$

$$c = 40 t_2$$

$$a + b + c = 40 t_1 + 40 t_1 - 40 t_2 + 40 t_2 = 640$$

$$80 t_1 = 640$$

$$t_1 = 8$$

$$a = 40 \cdot 8$$

$$320 = 120 t_{dk}$$

$$t_{dk} = \frac{8}{3} \text{ dk'ya gider.}$$

ABCDE

46. $\frac{360^\circ}{80^\circ} \times \frac{810}{x}$

$$x = \frac{80 \cdot 810}{360}$$

$$x = 180$$

ABCDE

47. $90^\circ \rightarrow 120$ adet satış

B ve C markalarının açılar toplamı:

$$150^\circ + 60^\circ = 210^\circ$$

$$\frac{90^\circ}{210^\circ} \times \frac{120}{x}$$

$$x = \frac{210 \cdot 120}{90}$$

$$x = 280$$

ABCDE

48. $\binom{n}{18} = \binom{n}{4}$

$$18 + 4 = n$$

$n = 22 \rightarrow$ Yarısını okula götürdü ve 3 tane-sini hediye etmek için seçmesi gerekiyor.

$$\binom{11}{3} = \frac{11!}{8! \cdot 3!}$$

$$= \frac{11 \cdot 10 \cdot 9 \cdot 8!}{1 \cdot 2 \cdot 3 \cdot 8!}$$

$$= 11 \cdot 5 \cdot 3$$

$$= 165$$

ABCDE

49. 1. aşama 2 puan \rightarrow 10 doğru 5 yanlış

$$10 \cdot 2 - 5 = 15 \text{ puan}$$

2. aşama 3 puan \rightarrow x doğru, $15 - x$ yanlış

$$3x - 15 + x = 33$$

$$4x = 48$$

$$x = 12$$

3. aşama 4 puan \rightarrow 6 doğru, 9 yanlış

$$6 \cdot 4 - 9 = 15 \text{ puan}$$

2. aşamada 12 doğru yapmıştır.

ABCDE

50. 1. Derya → 16
2. Deniz → 7
3. Derya → 343
4. Deniz → 10
5. Derya → 1

ABCDE

51. Derya → 7
Deniz → 343 = A4A A = 3
Derya → 10
Deniz → 1 = B
A + B = 3 + 1 = 4

ABCDE

- 52.
	Tablet	Bilgisayar
İlkokul	27	33
Lise	$x = 7$	$3x - 2 = 19$
Üniversite	25	$a = 21 - 2x = 7$
- $52 + x = 31 + 3x + a$
 $21 - 2x = a$
Tabletteki lise fotoğrafları bilgisayardaki üniversite fotoğraflarına eşittir.
 $x = 21 - 2x$
 $3x = 21$
 $x = 7$
Üniversite → $\frac{32}{118} = \frac{16}{59}$
Toplam → $\frac{32}{118} = \frac{16}{59}$

ABCDE

- 53.
	Tablet	Bilgisayar
İlkokul	27	33
Lise	$2x + 4$	$x = 12$
Üniversite	25	$2x + 11 = 35$
- $56 + 2x = 44 + 3x$
 $x = 12$
Üniversite fotoğrafları
 $25 + 35 = 60$ GB yer kaplar.

ABCDE

- 54.
	Tablet	Bilgisayar
İlkokul	27	33
Lise	$\%48 = 48$ GB	
Üniversite	25	
	$\%52 = 52$ GB	
- Tablet ve bilgisayardaki depolama alanları eşittir:
200 GB
İlkokul → $\frac{27 \text{ GB} + 33 \text{ GB}}{200 \text{ GB}} = \frac{60 \text{ GB}}{200 \text{ GB}}$
Toplam → $\frac{60 \text{ GB}}{200 \text{ GB}}$
 $\%30$ GB

ABCDE

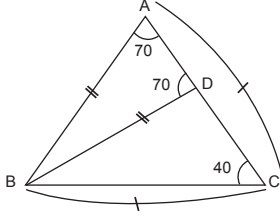
55. x y z t
B 5 2 D
 $B + D \leq 5 \cdot 2 \rightarrow$ özel kodu $5 + 2 = 7$
 $B + D > 10 \rightarrow$ B ve D'ye "9" değerini veririz.
Özel kodu $9 \cdot 9 = 81$
Kodlar toplamı $81 + 7$ 'den 88 'dir.

ABCDE

56. $4 + C < 2 \cdot 6 \rightarrow y + 6 = 8$
 $4 + C > 2 \cdot 6 \rightarrow 4 \cdot C = 36$
↓
9
 $4 + C \leq 2 \cdot 6$ ise özel kod $2 + 6 = 8$
 $4 + C > 2 \cdot 6$ ise özel kod $4 \cdot C = 36$ olmalıdır.
 $4 \cdot 9 = 36$ olacağından $C = 9$

ABCDE

57.

ABD üçgeninde,

$$|AB| = |BD|$$

$$m(\widehat{A}) = m(\widehat{D}) = 70^\circ$$

ABC üçgeninde

$$|CA| = |CB|$$

$$m(\widehat{B}) = m(\widehat{A}) = 70^\circ$$

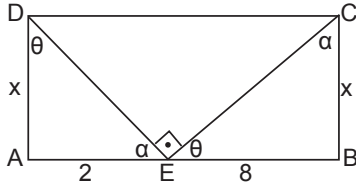
$$m(\widehat{ACB}) = x = 40^\circ$$

$$m(\widehat{B}) = m(\widehat{A}) = 70^\circ$$

$$m(\widehat{ACB}) = x = 40^\circ$$

ABCDE

58.

$$\alpha + \theta = 90^\circ$$

ADE ve BEC üçgenleri benzerdir.

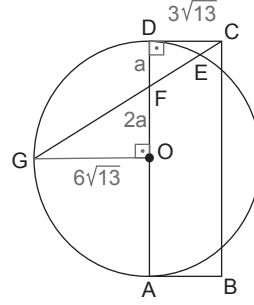
$$\frac{x}{2} = \frac{8}{x}$$

$$x^2 = 16$$

$$x = 4$$

ABCDE

59.

$$4|AB| = 12\sqrt{13} \rightarrow |AB| = 3\sqrt{13} \text{ olur.}$$

[AD] çap ise yarı çap r olmak üzere,

$$|BC| = |AD| \text{ ve } |BC| = 12\sqrt{13} \text{ ise}$$

$$2r = 12\sqrt{13} \rightarrow r = 6\sqrt{13}$$

birim olur. G ile O noktaları birleştirildiğinde yarıçap olacağından $|OG| = 6\sqrt{13}$ birim olur. [OD] yarıçap olup

$$3a = 6\sqrt{13} \rightarrow a = 2\sqrt{13} \text{ olur.}$$

Buradan $|DF| = 2\sqrt{13}$ ve $|FO| = 4\sqrt{13}$ olur.

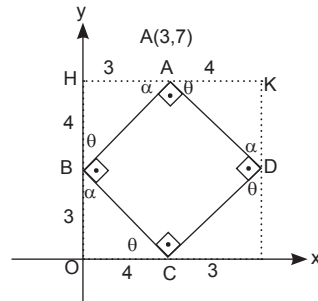
$|FO| = 2|FD|$, $|GO| = 2|CD|$ ve F noktasında ters açıların eşitliği görüldüğünde benzer üçgenler vardır.

$m(\widehat{DOG}) = 90^\circ$ olup GOF üçgeninde Pisagor bağıntısı uygulanırsa,

$$(6\sqrt{13})^2 + (4\sqrt{13})^2 = (|FG|)^2 \rightarrow |FG| = 26 \text{ birimdir.}$$

ABCDE

60.

AHB ve BOC eş üçgenleri oluşturulur. D noktasının koordinatları D(7,4) olur.

$$7 + 4 = 11$$

ABCDE

1. **Şad:** Hanedandan gelen komutanlar ve valilerdir.

Tigin: Hanedan üyesi erkeklerdir.

Yargu: Mahkeme anlamına gelmektedir.

Toy: Hükümdarın başkanlığında toplanan meclistir.

A seçeneğindeki töre, sorunun doğru cevabıdır. Töre, yazısız hukuk kurallarıdır. Bu kurallara başta hükümdar olmak üzere herkes uymak zorundadır.

Töre hukukunu belirleyen faktörler ise şunlardır: Hükümdarın verdiği emirler, kurultayın verdiği kararlar ve gelenekler

ABCDE

İNDEKS:AKADEMİ

2. Talas Savaşı Abbasilerle Çinliler arasında meydana gelmiştir. Bu savaşta Karluk, Yağma ve Çiğil gibi Türk boyları Abbasilerle ittifak yaparak Çin'e karşı mücadele etmiştir.

Savaşı Abbasiler kazanınca Orta Asya'daki Çin baskısı sona ermiştir. Bu savaşla birlikte kağıt ve matbaa İslam coğrafyasına taşınmıştır.

Talas Savaşı'nın Türk tarihi açısından en önemli sonucu ise Türk boylarının İslamiyet'le tanışmasıdır. Böylece Türk-İslam tarihi başlamıştır. İslamiyet'i kabul eden ilk Türk boyu olan Karluklar, ilk Müslüman Türk devletlerinden birisi olan Karahanlıların da kurucusudur.

Emeviler, Abbasilerin isyanıyla yıkılan devlettir. Dolayısıyla Talas Savaşı esnasında Emevilerin isyanları söz konusu değildir.

ABCDE

3. Babailer Ayaklanması, dini ve toplumsal nitelikli bir Türkmen ayaklanmasıdır. Baba İshak ayaklanmalara öncülük etmiştir. Selçuklular ayaklanmaları bastırmakta çok zorlanmıştır. Başkent Konya dahi isyancıların hedefi olmuştur. Ancak neticede isyan güçlükle de olsa bastırılmıştır. Ayaklanmadan sonra, Moğollar, güç kaybeden Selçuklular üzerine büyük bir sefer gerçekleştirerek Anadolu'yu istila etmiştir.

II. öncüldeki ifade metindeki bilgilerle paralellik taşır.

Fakat metinde Anadolu'daki Türkmen nüfusuyla ilgili bir ipucu yoktur. Aksine, Moğol baskısı Anadolu'daki Türkmenlerin sayısını gündün güne artırmaktadır. Babailer Ayaklanması'nın çıkış nedeni de bu nüfus artışıyla ilgilidir. İsyan sonucu Türkiye Selçukluları sarsılmış olsa da tamamen sona ermemiştir. Bu devlet 1308'de yıkılmıştır.

ABCDE

4. 100 Türk Lirası'nın arkasındaki portre İtri'ye aittir. İtri, XVII. yüzyılda yaşamıştır. Türk müziğine damga vurmuş ve "pir" olarak bilinmektedir. Segah makamını oluşturmuştur.

- **Nakkaş Sinan Bey:** Fatih'in portresini çizen ünlü minyatür sanatçısıdır.
- **Sultan Veled:** Mevlana'nın oğludur ve Mevlevi tarikatının kurulmasında etkili olmuştur.
- **Matrakçı Nasuh:** Kanuni Dönemi'nde yaşayan matematik bilgini ve minyatür ustasıdır.
- **Akşemsettin:** Fatih'in hocasıdır. Tıp ve tasavvuf alanıyla ilgilenmiştir.

ABCDE

5. Osmanlı Devleti, kendisinden önceki Türk-İslam devletlerinin bir devamı niteliğindedir. Eski dönemlerden itibaren geçerli olan kut sistemi Osmanlı Devleti tarafından da benimsenmiştir. Buna göre ülkeyi yönetme görevi yaratıcı tarafından hükümdara ve ailesine bahşedilmiştir. Bu durum devletin hanedanın ortak malı olmasına ve dolayısıyla taht kavgalarına neden olmuştur.

I. Murat bu konuda ilk düzenlemeyi yapan hükümdardır. “Devlet padişah ve oğullarının malıdır” anlayışını getiren I. Murat, taht kavgalarına engel olmak istemiştir.

Soru kökünde bu konuda bağlayıcı bir hükmün neden getirilmediği sorulmaktadır. Hangi şehzadenin tahta geçeceği net değildir. Bunun nedeni, şehzadelerin taht için donanımlı bir şekilde yetişmesi ve liyakat sahibi olanın tahta geçmesi içindir. Buna göre bir padişah vefat ettiğinde hangi şehzade sancağından çıkarak başkente gelir, hazineye hâkim olur, yeniçerilerin ve saray erkânının desteğini kazanırsa taht o şehzadenin hakkı olurdu. Başkente gelen şehzade cülus töreni sonrasında yeni padişah olarak ilan edilirdi.

ABCDE

6. Söz konusu ordu A seçeneğindeki Yeniçerilerdir. Pençik sistemi sayesinde asker ihtiyacı karşılanan bu ordu padişahın otoritesini temsil etmektedir. I. Mehmet Dönemi'nde ise bu ordunun asker ihtiyacı devşirme sisteminden karşılanmıştır.

Yaya ve müsellemler: Orhan Bey Dönemi'nde kurulan Osmanlı'nın ilk düzenli ordusudur.

Deliler ve Azaplar: Eyalet ordusunun bir bölümüdür. Sınırlarda ve ordunun en önünde görev yapmışlardır.

Tımarlı Sipahiler: Vergi gelirleriyle yetiştirilen askerlerdir.

ABCDE

7. İstimâlet sistemi; Fethedilen bölgelerde uygulanan hoşgörü ve adalet politikasıdır. Özellikle farklı dinden ve milletten olan halkların devlete olan bağlılıklarını artırmak amacıyla bu politika uygulamıştır.

Osmanlı Devleti, farklı dinden insanlar olan gayrimüslimlerin yaşamlarına müdahale etmemiştir. Onların din, mezhep ve ibadetlerine karışılmamış ve bu konuda baskı yapılmamıştır. Hatta istimâlet politikasının getirdiği huzur sayesinde Boşnak ve Arnavut gibi bazı Balkan toplulukları İslam dinini benimsemiştir.

ABCDE

8. • **Çaldıran Savaşı:** 1514'te Osmanlı ile Safeviler arasında yapılmıştır. Savaşın sonucunda Osmanlı, Doğu Anadolu'yu topraklarına katmıştır.
- **Otlukbeli Savaşı:** 1473'te Osmanlı ile Akkoyunlular arasında yapılan bu savaş sonucunda Doğu Anadolu'daki Osmanlı hâkimiyeti genişlemiştir.
- **Ridaniye Savaşı:** 1517'de Memlûklularla yapılan bu savaşı Osmanlı Devleti kazanmıştır. Böylece Mısır ve Hicaz Osmanlı'ya katılmıştır. Ayrıca halifelik kurumu da Osmanlı'ya geçmiştir.

A, B, C ve E seçeneklerinde bu savaşların sonuçları yer almaktadır. Fakat bu savaşlardan hiçbirisi Balkanlardaki Osmanlı egemenliğine katkı sağlamamıştır.

ABCDE

9. Yeniçeriler özellikle XVII. yüzyılda İstanbul'da sık sık ayaklanmalar çıkarmıştır. Bu ayaklanmaların çıkmasındaki temel sebepler; merkezi otoritenin bozulması ve devşirme sistemine uyulmamasıdır. Dolayısıyla A, C, D ve E seçeneklerinde bu ocağın ayaklanma sebepleri yer almaktadır.

“Ocak devlet içindir” anlayışı, Yeniçerilerin devletin hizmetinde olduğunu vurgulayan bir anlayıştır. Yeniçeri ocağının bozulması ve ayaklanmaların çıkması “devlet ocak içindir” anlayışıyla açıklanmaktadır.

ABCDE

10. Osmanlı Devleti, ilk kez XVIII. yüzyılın başında Lale Devri'nde (1718-1730) Batılılaşma hareketlerine başlamıştır. I. öncüldeki gelişme, bu dönemde yapılan ıslahatlardan birisidir.

II. öncüldeki Mühendishane-i Berri Hümayun modern ve Batılı tarzda açılan askeri okuldur. "Kara Mühendishanesi" olarak adlandırılan bu okulda Batı standartlarında kara subayı yetiştirilmek istenmiştir.

III. öncüldeki Hendesehane ise, Osmanlı Devleti'nde Batılı tarzda açılan ilk modern askeri okuldur. I. Mahmut'un açtığı bu okul kara subaylarına teknik eğitim vermiştir.

ABCDE

11. • **1833 Kütahya Antlaşması:** Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı ordusunu mağlup etmesi üzerine iki taraf arasında imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Suriye, Girit, Adana ve Cidde Mehmet Ali Paşa ve oğluna valilik olarak verilmiştir.

• **1833 Hünkâr İskeleyi Antlaşması:** Mısır Valisi'nin siyasi tehdidi karşısında Osmanlı Devleti'yle Rusya arasında imzalanan dostluk ve ittifak antlaşmasıdır.

• **1839 Nizip Savaşı:** Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın oğlu İbrahim Paşa komutasındaki Mısır ordusu, Antep yakınlarında yapılan Nizip Savaşı'nda Osmanlı'yı mağlup etmiştir.

• **1840 Londra Antlaşması:** İngiltere'nin gayretleriyle yapılan bu antlaşmayı Mısır Valisi ve Osmanlı Devleti imzalamıştır. Antlaşmayla, Mısır dışındaki valilikler Osmanlı'ya iade edilmiş ve böylece Mısır Sorunu sona ermiştir.

Görüldüğü üzere bu dört gelişme de Mısır Sorunu'yla alakalıdır.

ABCDE

12. Söz konusu özellikler Osman Hamdi Bey'e aittir. Diğer seçeneklerdeki sanatçılarla ilgili kısa bilgiler vermek gerekirse:

- **İbrahim Çallı:** 1914 kuşağından bir ressamdır. Empresyonizm akımının öncülerindedir. Milli Mücadele'yle ilgili eserleriyle tanınmıştır.
- **Şeker Ahmet Paşa:** Osmanlı Devleti'nde ilk resim sergisini açan ressamdır.
- **Güllü Agop:** Modern Türk tiyatrosunun kurucusu sayılmaktadır.
- **Hafız Osman:** XVII. yüzyılda yaşamış bir hat sanatçısıdır.

ABCDE

13. Mustafa Kemal, Enver Paşa, Fethi Bey, Halil (Kut) Paşa, Nuri (Conker) gibi subaylar Trablusgarp'a giderek buradaki halkı İtalya'ya karşı örgütlemiştir. Mustafa Kemal buraya gazeteci kılığında ve "Şerif" takma ismiyle gizlice gitmiştir.

Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp'a kara ordusu göndermemesinin temel nedeni, Mısır'ın İngiltere işgalinde olmasıdır. Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp'la kara bağlantısı yoktur. İngiltere izin vermediğinden Osmanlı kara ordusunun Mısır'dan geçme olasılığı kalmamıştır.

ABCDE

14. Halil (Kut) Paşa, Irak Cephesi'nde büyük bir zafer kazanmıştır. Kut'ül-Amâre olarak bilinen bu zaferle yaklaşık 20 bin İngiliz askeri generalleriyle birlikte esir edilmiştir.

- **Anafartalar:** Çanakkale Savaşlarının cephelerinden birisidir. Mustafa Kemal bu cephede askeri dehasıyla düşmanı yıldırıştır.
- **Kars:** Milli Mücadele'nin Doğu Cephesi'nde Kazım Karabekir'in idaresindeki Türk ordusunun Ermenileri mağlup ettiği savaştır.
- **Aslıhanlar-Dumlupınar:** Batı Cephesi'nde, Refet Paşa'nın Yunanlara karşı denediği ve başarısız olduğu taarruzdur.
- **II. İnönü:** İsmet Paşa komutasında Yunanlara karşı kazanılan savaştır. Savaşın sona ermesiyle İtalya yurdumuzu boşaltma kararı almıştır.

ABCDE

15. Metinde açıklanan suikast olayı, I. Dünya Savaşı'nı başlatan kıvılcım olarak tarihe geçmiştir. Bu savaşın genel ve köklü nedenleri bulunmaktadır. Hatta savaşın nedenleri XIX. yüzyılda oluşmaya başlamıştır.

A, B, C ve E seçeneklerinde savaşın köklü sebepleri açıklanmıştır.

Fakat Milletler Cemiyeti, I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulmuştur. Bu örgütün, kronolojiye bakıldığında I. Dünya Savaşı'na etki etmesi beklenemez.

ABCDE

16. Sivas Kongresi'yle birlikte, mücadeleyi yönetecek kurum yürütme yetkisini kullanmaya başlamış ve hükümet gibi iş yapmıştır.

Batı Cephesi Kuvayimillie Komutanlığı'na Ali Fuat Paşa atanmıştır. 2 Ekim 1920'de Ali Fuat Paşa'yla Çerkez Ethem'e bağlı birlikler Gediz Taarruzunda başarısız olunca, Ali Fuat Paşa görevinden alınmıştır.

ABCDE

17. Mustafa Kemal, bu sözlerini sarf ederek, Mebusan Meclisi'ndeki mebusları hedef almıştır.

Mustafa Kemal, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne mensup olup İstanbul'daki Mebusan Meclisi'ne gidecek vekillerle Ankara'da bir toplantı yapmış ve onlardan şu taleplerde bulunmuştur:

- Kendisinin meclis başkanı seçilmesi
- Mecliste Müdafaa-i Hukuk Grubunun kurulması
- Misak-ı Milli kararlarının alınması

Fakat meclis başkanı olarak başka bir kimse (Celalettin Arif Bey) seçilmiş; Müdafaa-i Hukuk yerine Felah-ı Vatan Grubu kurulmuştur. Bu durum Mustafa Kemal'in soru kökündeki tepkiyi vermesine yol açmıştır.

ABCDE

18. Mustafa Kemal bu telgrafını II. İnönü Savaşı'nın kazanılmasından hemen sonra Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'ya göndermiştir.

II. İnönü Savaşı 23 Mart-1 Nisan 1921'de meydana gelmiştir. Taarruz eden Yunanların amacı Eskişehir'i ele geçirerek Ankara'ya ilerlemek ve TBMM'yi dağıtmaktır. Batı Cephesi Komutanı İsmet Paşa'nın idaresindeki TBMM düzenli ordusu Yunanları durdurmuş ve geri püskürtmüştür. Savaş sonrasında İtalya yurdumuzu terk etme kararı almış, Fransa'yla TBMM arasındaki görüşmeler yoğunlaşmıştır.

ABCDE

19. Mustafa Kemal, metindeki sözlerinde Büyük Taarruzu tehir etmekten (ertelemekten) bahsetmektedir. Bunun sebebi olarak da ordunun hazırlıklarının tamamlanmamış olması gösterilmektedir.

A, B, C ve E seçeneklerinde Büyük Taarruz için yapılan hazırlıklara değinilmiştir. Böylece Türk genel taarruzu başarıya ulaşmış, Yunanlar Anadolu'dan tamamen çıkarılmış, Batı Cephesi kapanmıştır.

Fakat C seçeneğindeki Büyük Taarruz için yapılan hazırlıklardan değildir. Çünkü Kuvayimillie birlikleri daha önce kaldırılmış ve düzenli ordu kurulmuştur.

ABCDE

20. Mustafa Kemal'in, İngiltere'nin United Telgraf Gazetesi'nde yer alan bu demecinde kastettiği antlaşma Ağustos 1920'de imzalanan Sevr'dir.

Sevr Barış Antlaşması, Osmanlı Devleti'nde Salтанat Şûrası ve padişah tarafından imzalanmıştır. TBMM bu antlaşmayı imzalayanları vatan haini ilan etmiştir. Mustafa Kemal, Sevr Antlaşması'nı Türk milletinin bağımsızlığını elinden alan bir antlaşma olarak görmüştür.

NOT: Gazetenin üst kısmında yer alan tarihe dikkat edilmelidir.

ABCDE

21. Profesör Malche'nin düzenlediği raporlar doğrultusunda İstanbul Üniversitesi açılmıştır. Malche'nin raporunda şunlar yer almıştır:

- Darülfünun'un bilimsel yayın ve araştırma düzeyi düşüktür.
- Eğitim yöntemleri eski ve ezbercidir.
- Darülfünun'un yapısı çağ dışıdır.

1933'te Darülfünun kapatılarak Malche'nin verdiği rapor doğrultusunda İstanbul Üniversitesi kurulmuştur. Bu okul Türkiye'nin ilk üniversitesidir.

ABCDE

22. Mustafa Kemal "siz, böyle bir partinin başına geçerseniz..." sözleriyle yakın arkadaşı Ali Fethi Okyar'ı kastetmektedir. Fethi Okyar, Mustafa Kemal'den aldığı tavsiyelerle 1930'da Serbest Cumhuriyet Fırkası'nı kurmuştur. Bu, ülkemizin ikinci muhalefet partisidir. Böylece Atatürk Dönemi'nde ikinci kez çok partili hayat denemesi yapılmıştır.

Serbest Cumhuriyet Fırkası, cumhuriyet karşıtlarının ve saltanat taraftarlarının, partiyi ele geçirmeye başlaması üzerine kurucusu tarafından kapatılmıştır.

ABCDE

23. Türk kadınına;

- 1930'da belediye,
- 1933'te muhtarlık ve
- 1934'te milletvekili seçme ve seçilme hakkı verilmiştir.

Bu hak, birçok demokratik ve gelişmiş devletten çok önce Türkiye'de kadınlara verilmiştir. Ülkemiz bu konuda öncü devletlerden birisidir.

Seçme ve seçilme hakkı, siyasi partiler ve çok partili demokrasi cumhuriyetçilik ilkesinin bir gereğidir. Kadınlara siyasi haklar verilmesi, "toplumsal eşitlik" kavramıyla ilgilidir. Bu nedenle halkçılık ilkesinin hayata geçirildiği unutulmamalıdır. İnkılapçılık, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmaktır. Dolayısıyla kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi inkılapçılık, halkçılık ve cumhuriyetçilik ilkelerinin hayata geçirildiğini gösterir.

ABCDE

24. Atatürk'ün bu sözleri, uluslararası tehditlere karşılık milli güvenliğe verdiği önemi yansıtmaktadır. Sözler incelendiğinde egemenlik talebinde bulunulduğu ve barış politikalarına destek verildiği sonucu çıkmaktadır. Atatürk bu sözlerini Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nden önce söylemiştir. Atatürk burada Boğazların, Türkiye'nin bütünlüğü için hayati öneme sahip olduğunu vurgulamıştır.

Dolayısıyla, metin analiz edildiğinde A, B, C ve D seçeneklerindeki ifadeler doğrudur.

Fakat Atatürk'ün sözlerinde E seçeneğinde ifade edildiği gibi, Türkiye'nin silahsızlanma faaliyetlerine "koşulsuz" olarak destek verdiği sonucu çıkarılamaz. Metinde silahsızlanma faaliyetlerine değinilmemiştir.

ABCDE

25. Basmacı Hareketi'nin genel amacı, Türkistan'ın Rus/Sovyet egemenliğinden kurtarmaktır. Bu hareket 1930'ların ortalarına doğru kesin bir biçimde bastırılmıştır.

Enver Paşa, Zeki Velidi Togan ve Korbaşı Ergaş Basmacı Hareketi'nin siyasi ve askeri liderleridir. Bunlar dışında İbrahim Lagay, Şir Muhammed Bey, Cüneyt Han, Canıbek Kadı ve Medamin Bey de bu harekete öncülük yapmıştır.

ABCDE

26. Sorunun doğru yanıtı A seçeneğindeki Avrupa Konseyi'dir.

- **CENTO:** Türkiye, İngiltere, İran, Irak ve Pakistan'ın katıldığı Bağdat Paketi'nin devamıdır. 1959'da bu adı almıştır.
- **Varşova Paketi:** Komünist ülkelerin bir araya geldiği askeri savunma ve işbirliği örgütüdür. 1955'te kurulmuştur.
- **Balkan Paketi:** 1953'te Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında kurulmuştur.
- **NATO:** 1949'da kurulan, ABD'nin başını çektiği Batı Bloku devletlerinin katıldığı askeri güvenlik teşkilatıdır. 1952'de Türkiye üye olmuştur.

ABCDE

27. 11 Eylül saldırılarını El-Kaide terör örgütü üstlenmiştir. 19 hava korsanı tarafından kaçırılan uçaklarla ABD'nin simge yapıları hedef alınmıştır. ABD, bu saldırıları gerekçe göstererek Afganistan'ı işgal etmiş ve Irak'a asker çıkarmıştır. A, B, D ve E seçeneklerinde 11 Eylül saldırılarının sonuçları yer almaktadır.

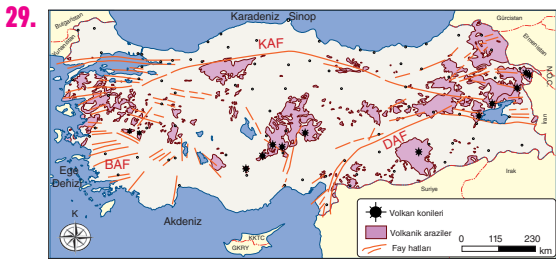
Fakat bu terör saldırısı sonrasında ABD, Kore ya da Vietnam'a asker çıkarmamıştır. Kore Savaşı (1950-1953) ve Vietnam Savaşı (1955-1975) daha önce meydana gelmiştir.

ABCDE

28. Enlem etkisi, bir yerin ekvatora uzaklığının etkileridir. Başka bir ifade ile ekvatora yakın ya da uzak olmanın oluşturacağı sonuçlar demektir. Orman üst sınırının verilen merkezlerde farklı olması sıcaklıkla ilişkilidir. Bu sıcaklığı da güneş ışınlarının geliş açısının farklılığı belirler. Ekvatora yakın yerler güneş ışınlarını daha büyük açıyla alır ve bu nedenle orman üst sınırı daha yüksektir. Bu durum kutuplara gidildikçe azalır.

A, B, C seçenekleri boylam etkisiyle ilgili bilgilerken, E seçeneği ise eksen eğikliği ile bir bilgidir.

ABCDE

Türkiye'de volkanik faaliyetler sonucu dağlar, krater, kaldera, plato, peribacaları gibi yeryüzü şekilleri oluşmuştur. İşaretlenen yerlere bakıldığında II (Sinop) numaralı yer dışında volkanik faaliyetler sonucu oluşan şekiller görülür. Sinop ilinin kuzeyi ise dalga birikim şekillerinden tombolo örneğinin bulunduğu bir yerdir.

ABCDE

30. A) Acıpayam Ovası → Denizli il sınırlarındadır. Karstik ovadır.
 B) Bafra Ovası → Samsun il sınırlarındadır. Delta ovasıdır.
 C) Alaşehir Ovası → Manisa il sınırlarındadır. Gediz grabeni içerisinde bir tektonik ovadır.
 D) Balat Ovası → Aydın il sınırlarındadır. Bir delta ovasıdır.
 E) Elmalı Ovası → Antalya il sınırlarındadır. Karstik bir ovadır.

ABCDE

31. Türkiye'de karstik süreçlerle oluşmuş platolara; Teke, Taşeli ve Obruk platosu örnek verilebilir. Bu platoların bulunduğu alanda çözünebilen kayalardan kalker kayacının fazla olması bu durumun oluşmasında etkili olmuştur.

ABCDE

32. Haritadan illerin ne olduğu ve yükseltilerine bakacak olursak;

- I. İzmir: yaklaşık 25 metre
- II. Çankırı: yaklaşık 730 metre
- III. Sivas: yaklaşık 1.275 metre
- IV. Adana: yaklaşık 25 metre
- V. Diyarbakır: yaklaşık 650 metre
- VI. Kars: yaklaşık 1750 metre

Yerler kendi içinde kıyaslandığında İzmir (I) ve Kars (VI) ya da Adana (IV) ve Kars (VI) arasında sıcaklık farkı daha fazladır.

ABCDE

33. Haritada verilen yerlere ve en fazla yağışların olduğu mevsime bakacak olursak;

- I. Edirne → Kış mevsimi
- II. Denizli → Kış mevsimi
- III. Kayseri → İlkbahar mevsimi
- IV. Ordu → Sonbahar mevsimi
- V. Mardin → Kış mevsimi

ABCDE

34. Kimyasal çözünmenin fazla olduğu yerlerde toprak oluşumu daha hızlıdır. Yıllık yağış miktarın daha fazla olduğu yerlerde kimyasal çözünmenin daha iyi olduğu düşünüldüğünde III numaralı (Rize) yerin doğru cevap olduğu görülmektedir. Verilen diğer seçeneklere göre 2300 mm yıllık yağış ortalaması ile daha fazla yağış alır.

I. Edirne → 599 mm

II. Konya → 328 mm

IV. Iğdır → 259 mm

V. Şanlıurfa → 459 mm'dir. Bu yerlerde fiziksel çözüme fazla olduğu için tam tersi toprak oluşumu daha yavaştır.

ABCDE

35. 557 sayılı Nüfus Planlaması Kanunu 1965 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu kanun soru girişinde belirtildiği gibi doğurganlığı teşvik eden 1923 - 1960 döneminden sonra doğurganlığı kontrol eden modern aile planlaması politikalarının başlangıcı sayılır.

ABCDE

36. Türkiye'de 1970'lere kadar kırsal nüfus oranı daha fazlayken, daha sonraları yerleşmelerin idari statüsünün değişmesi, kırdan kende yaşanan göçler, büyükşehir kanununda yapılan değişikliklerin etkisiyle kentsel nüfus oranı artmaya başlamıştır. Çünkü 6 Aralık 2012 yılında büyükşehir belediye kanunu değiştirilerek büyükşehir illerindeki köyler mahalle olarak ifade edilmeye başlandı.

ABCDE

37. Fonksiyon, bir şehrin gelişmesinde öne çıkan faaliyetler demektir.

- **Kırıkkale:** Makine Kimya Endüstrisine bağlı silah, barut, pirinç, çelik, muhimmat, roket gibi fabrikalar, TÜPRAŞ Orta Anadolu Kırıkkale rafinerisi gibi tesislerin varlığı şehrin gelişimine katkı sağlamıştır.

- **Diyarbakır:** Tahıllar, pamuk, tütün, ayçiçeği, şekerpancarı, baklagiller, karpuz, domates, biber, patlıcan, üzüm, dut, incir, elma gibi tarım ürünleri yetişir. Bu nedenle tarım şehrin gelişimine daha fazla katkı sağlar.

- **Zonguldak:** Taş kömürü rezervi açısından zengin olduğu için kömür havzalarında çok sayıda kişiyi istihdam etmesi madenin şehrin gelişimine, nüfuslanmasına katkı sağlamıştır.

ABCDE

38. A) **Orta kuşakta yer alması** → Özellikle dört mevsimin yaşanması farklı ürünlerinin yetişmesini sağlar.

B) **Kısa mesafede yükseltinin değişmesi** → Farklı sıcaklık ve yağış koşulları oluşturur. Bu durum tarım ürünlerini etkiler.

C) **Sarp arazilerin fazla olması** → Çok eğimli arazi demektir. Tarım alanlarını kısıtlayan bir etkidir.

D) **Farklı iklim tiplerinin görülmesi** → Tarımsal ürün çeşitliliğinde en önemli etkenlerden biridir.

E) **Tarımda teknoloji kullanımının artması** → Sulama sistemleri, seracılık, tohum ıslahı, gübre ve ilaç kullanımı gibi ürün çeşitliliğini ve verimliliği etkiler.

ABCDE

39. Türkiye'de koyun sayısının sığır sayısından fazla olmasında bozkır bitki örtüsünün yaygın olması gelir. Çünkü ılıman karasal iklimin daha yaygın olması, hakim bitki örtüsünün bozkır (step) olması, yükseklerde geniş düzlüklerin bulunması etkili olmuştur.

ABCDE

40. Rezerv yönünden zengin olduğumuz maden olan bor tuzu rezervleri daha çok Eskişehir, Kütahya, Balıkesir, Bursa gibi illerde bulunmaktadır. Haritada seçeneklerde verilen I numaralı il Balıkesir olduğu için doğru A seçeneğidir.

ABCDE

41. Belirtilen sanayi tesislerinin yanındaki illerde kurulmasının nedeni o il sınırları içerisinde ham madde kaynağının bulunmasından dolayıdır.

ABCDE

42. Her türlü mal ve hizmetin alınıp satılmasında etkili olan ticaret bir ilde gelişmişse, demek ki o ilde alım satımı tetikleyen dinamikler devreye girmiş demektir. Seçeneklere bakıldığında D seçeneği dışındaki bilgilerin ticareti tetikleyen bilgiler olduğu görülür. Fakat önemli ulaşım yollarına sapa kalmak demek olumsuz bir özelliktir. Önemli kara yolu, demir yollarına uzak kalmak, yakınından geçmemek demektir. Bu durum ticareti olumsuz etkileyen bir özelliktir.

ABCDE

43. Seçeneklerde verilen doğal geçitlerden Cankurtaran geçidi Karadeniz Coğrafi Bölgesi'ndedir. Artvin ile Ardahan illeri arasında önemli bir doğal geçittir.

- **Çubuk:** Antalya'yı Göller Yöresi'ne
- **Sertavul:** Taşeli Platosu'nu İç Anadolu Coğrafi Bölgesi'ne
- **Gülek:** Adana'yı İç Anadolu Coğrafi Bölgesi'ne
- **Belen:** Hatay'ı Adana'ya bağlayan önemli doğal geçitlerdir.

ABCDE

44. A) Eşrefoğlu Cami → Konya

B) Mahmut Bey Cami → Kastamonu

C) Sivrihisar Cami → Eskişehir

D) Afyon Ulu Cami → Ayfonkarahisar

E) Hacı Bayram Veli Cami → Ankara

Fakat UNESCO Dünya Miras Listesi'ne dahil edilen Arslanhane Cami'dir. Bu cami de yine Ankara'da bulunmaktadır.

ABCDE

45. • Sakarya: Evsel atıklar, organize sanayi bölgesinden gelen kirlilik

• Ergene: Tekstil, deri, kimya sanayi atıkları sonucu kirlilik

• Gediz: Evsel atıklar, termal ilaç ve gübreler sonucu kirlilik

• Kızılırmak: Tarımsal kirlilik ve yerleşim atıkları söz konusudur.

Fakat Bartın çayı sanayi tesislerin yoğun olmadığı, tarımsal üretimin sınırlı olduğu bir yerdir.

ABCDE

46. İki tarafa borç yükleyen sözleşmeler (örneğin satış, kira, eser sözleşmesi gibi) kural olarak **geçerli** sözleşmelerdir. "Karşılıklı borç yükleme" sözleşmenin türüne ilişkindir; tek başına sözleşmeyi kesin hükümsüz hâle getiren bir sebep değildir.

Kamu düzenine aykırı sözleşmeler: Kanunun emredici hükümlerine ve kamu düzenine aykırılık hâlinde sözleşme **kesin hükümsüz** sayılmaktadır. (**mutlak butlan**)

Kişilik haklarına aykırı sözleşmeler: Kişilik haklarını ihlal eden sözleşmeler de hukuken korunmadığından **kesin hükümsüz** sonuç doğurmaktadır. (**mutlak butlan**)

Konusu başlangıçtan itibaren objektif ve sürekli olarak imkânsız olan sözleşmeler: Edim, sözleşme kurulduğu anda objektif ve sürekli biçimde imkânsız ise sözleşme **başından itibaren geçersiz** kabul edilmektedir. (**mutlak butlan**)

Ahlaka aykırı sözleşmeler: Ahlaka aykırılık, sözleşmenin hukuken geçerli sayılmasını engellemekte ve **kesin hükümsüzlük** sonucunu doğurmaktadır. (**mutlak butlan**)

ABCDE

47. Ceza yargılamasında **iddianamenin mahkemece kabulü** ile birlikte **kovuşturma evresi başlamaktadır**. Bu evre, hüküm verilmesine ve kararın yargılamayı sona erdirmesine kadar devam etmektedir. Bu aşamada kişi **sanık** statüsündedir.

ABCDE

48. **I numaralı öncüldeki** seçme hakkının temel koşulu, kişinin **Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması** ve **seçme yaşını doldurmuş olmasıdır**. Bu nedenle 18 yaşında olsa bile yabancı uyruklu olduğu için oy kullanamaz; çünkü vatandaşlık şartı sağlanmamaktadır.

II numaralı öncülde silah altındaki er ve erbaşlar bakımından seçme hakkı istisnaen sınırlandırılmıştır; dolayısıyla bu grup oy kullanamaz.

III numaralı öncülde yer alan "yükseköğrenim öncesi öğrenciler" ise oy kullanma hakkından otomatik olarak yoksun değildir. Burada kritik nokta şudur: Yükseköğrenim öncesi öğrenciler siyasi partiye üye olamaz, fakat bu yasak oy kullanma hakkını ortadan kaldırmaz. Eğer bu öğrenciler 18 yaşını doldurmuş Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı ise oy kullanabilir.

IV numaralı öncülde ise “herhangi bir suçtan hüküm giyip ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler” ifadesi yine çeldiricidir; çünkü seçme hakkı bakımından belirleyici olan “herhangi bir suç” değil, taksir–kasıt ayrımıdır: Taksirli suçlardan hüküm giyenler oy kullanabilirken, kasıtlı suçtan hüküm giyenler cezaevinde kaldıkları sürece oy kullanamaz.

ABCDE

- 49.** Yasama dokunulmazlığının koruduğu alan, milletvekilinin görev süresi boyunca **ceza muhakemesi sürecinde fiilen muhatap alınmasını** engellemektir. Bu nedenle dokunulmazlık devam ederken milletvekili hakkında **tutuklama** kararı verilemez ve **yargılama** yürütülemez; aynı şekilde milletvekilinin **ifadeye çağırılması, sorguya çekilmesi ve yargısal işlemlere tabi tutulması** dokunulmazlık rejimiyle bağdaşmaz. Bununla birlikte dokunulmazlık, ceza sürecinin “dosya düzeyinde” başlamasını tamamen imkânsız kılan bir kural olarak düşünülmemelidir: **Soruşturma açılabilir ve iddianame düzenlenebilir; ancak milletvekilliği süresi boyunca bu iddianameye dayalı olarak milletvekili hakkında fiilen işlem yürütülmesi (yargılama gibi) dokunulmazlık engelini takılmaktadır.** Bu sebeple III numaralı işlem yapılabilir.

Öte yandan dokunulmazlık, milletvekilini **özel hukuk ilişkilerinden doğan borç ve uyuşmazlıklardan** muaf kılmaz. Bu yüzden milletvekiline karşı **alacak davası** açılması ve **kira borcuna dayalı tahliye davası** açılması mümkündür; bunlar ceza soruşturması/kovuşturması değil, **hukuk davası** niteliğindedir ve dokunulmazlık kapsamında değerlendirilmez.

ABCDE

- 50.** 1982 Anayasasına göre Cumhurbaşkanı'nın; yükseköğretim alanında **rektörleri** seçip atama yetkisi bulunmakta, Yükseköğretim Kurulunun oluşumunda da **Cumhurbaşkanınca belirlenen/atanan üyeler** yer almaktadır. Ayrıca Devlet Denetleme Kurulunun başkan ve üyeleri Cumhurbaşkanınca atanmaktadır. Genelkurmay Başkanı da Anayasaya göre Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır.

Buna karşılık, Anayasaya göre **dekanların seçimi ve atanması Cumhurbaşkanınca değil, Yükseköğretim Kurulunca** gerçekleştirilmektedir

ABCDE

- 51.** Anayasaya göre Anayasa Mahkemesi'nde iptal davası açma yetkisi sınırlı sayıda kişi ve organa tanınmıştır. Buna göre iptal davası açabilecekler; **Cumhurbaşkanı, TBMM üye tam sayısının beşte biri oranındaki milletvekilleri ve TBMM'de en fazla üyeye sahip iki siyasi parti grubudur.** Bu sayım kapalı niteliktedir; yani burada sayılanlar dışında iptal davası açma yetkisi bulunan başka kişi ya da kuruluş kabul edilmemektedir. Bu çerçevede **sendikalar** listede yer almadığı için iptal davası açamaz. Aynı şekilde **bakanlar** da bu yetkili kişiler arasında sayılmadığından, bakan sıfatıyla iptal davası açma imkânı bulunmamaktadır.

ABCDE

- 52.** Yerinden yönetim; karar alma ve hizmet sunumunun merkezin dışına, yerel veya hizmet yönünden uzmanlaşmış birimlere bırakılmasıdır. Bu modelin eleştirilen yönleri; **ülke bütünlüğünü zedeleme riski, partizanca (siyasal kayırmacı) uygulamalara zemin hazırlaması, hizmetlerde ülke genelinde yeknesaklığın sağlanamaması ve mali denetimin zorlaşması** şeklinde ifade edilmektedir.

E seçeneğinde yer alan “**Merkezî yönetimin iş yükünü azaltır**” ifadesi ise yerinden yönetimin **sakıncası değil, üstünlüğü/yararı** niteliğindedir. Yerel birimlerin görev üstlenmesi, merkezî idarenin ayrıntı işlerle uğraşmasını azaltmakta ve hizmetlerin daha hızlı yürütülmesine katkı sağlayabilmektedir.

ABCDE

- 53. Seçeneklere tek tek bakacak olursak**

- **Kamulaştırma** (: Özel mülkiyetteki taşınmazın bedeli ödenerek idare mülkiyetine geçirilmesidir; mal edinme yoludur.
- **Devletleştirme** : Özel teşebbüsün elindeki bazı işletme/varlıkların kamuya geçirilmesidir; mal edinme sonucunu doğurur.
- **İstimval** : Olağanüstü ihtiyaç hâllerinde taşınır mallara veya hizmetlere geçici olarak el konulmasıdır; idarenin maldan yararlanma imkânı elde etmesi nedeniyle edinim yöntemi içinde değerlendirilir.
- **Geçici işgal** : Kamu hizmeti için zorunlu hâllerde taşınmazdan geçici yararlanma sağlanmasıdır; idarenin kullanım yetkisi kazanmasına dayanır.

Özelleştirme ise idarenin mal edinmesi değil, idarenin elindeki kamu malvarlığını/işletmeleri özel kesime devretmesi anlamına gelmektedir. Bu nedenle mal edinme yöntemi değildir.

ABCDE

54. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ; **adaylık süresi içinde temel/hazırlayıcı eğitim ve staj devrelerinden herhangi birinde başarısız olanların, birden fazla uyarma ve/veya kınama cezası alanların ya da aylıktan kesme veya kademe ilerlemesinin durdurulması cezası** alanların, disiplin amirinin teklifi ve atamaya yetkili amirin onayı ile ilişkileri kesilmektedir.

Bu hükme göre ilişiği kesilenler (sağlık nedenleri hariç) **üç yıl süreyle** Devlet memurluğuna alınmamaktadır.

ABCDE

55. Türk edebiyatında **çocuklara yönelik ilk şiirleri** kaleme alan sanatçı **Tevfik Fikret**'tir. Tevfik Fikret, Servetifünun döneminin önde gelen şairlerinden biri olmakla birlikte, çocuklar için yazdığı şiirleri "**Şermin**" adlı eserinde toplamış ve bu yönüyle Türk edebiyatında **çocuk şiirinin öncüsü** kabul edilmektedir. Şermin, dili sade, anlatımı didaktik ve çocukların dünyasına hitap eden yapısıyla edebiyatımızda bir ilk olma özelliği taşımaktadır.

ABCDE

56. 2025 yılında Fransa'nın Paris kentinde yapılan 47. Dünya Miras Komitesi toplantısında, Manisa'daki "**Sardes Antik Kenti ve Bin Tepe Lidya Tümülüsleri**" UNESCO Dünya Miras Listesi'ne kaydedilmiştir. Bu kararla Türkiye'nin listedeki alan sayısı 22 olmuştur.

ABCDE

57. **Cumhurbaşkanı:** Cumhurbaşkanına tahsis edilen araçta rakamlı plaka bulunmamaktadır; plaka yerinde Cumhurbaşkanlığı forsu yer almaktadır. Cumhurbaşkanlığına ait diğer araçlarda ise CB + üçlü rakam formatı kullanılabilir.

TBMM Başkanı: 0001

Cumhurbaşkanı Yardımcısı: 0002

Anayasa Mahkemesi Başkanı: 0003

Genelkurmay Başkanı: 0004

ABCDE

58. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 7 Haziran 2024 tarihinde yaptığı değerlendirme sonucunda **2025 yılını "Uluslararası Kuantum Bilimi ve Teknolojisi Yılı (International Year of Quantum Science and Technology – IQQ)"** olarak ilan etmiştir. Bu karar, **kuantum mekaniğinin 100. yıl dönümü** vesilesiyle kuantum biliminin ve teknoloji uygulamalarının küresel önemi konusunda farkındalık oluşturmak, bilimsel işbirliğini güçlendirmek ve kuantumun günlük yaşamdaki rolünü vurgulamak amacıyla alınmıştır.

ABCDE

59. Dünyanın en büyük ikinci kanyonu olarak kabul edilen **Ulubey Kanyonu**, Ege Bölgesi'nde Uşak ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Ulubey ve çevresinde Gediz Nehri ve kollarının milyonlarca yıl süren aşındırma faaliyetleri sonucunda oluşan bu doğal yapı, uzunluğu ve derinliği bakımından dünya çapında önemli kanyonlar arasında gösterilmektedir.

Kanyon; jeolojik yapısı, seyir terasları ve doğal peyzajı ile Türkiye'nin öne çıkan doğal miras alanlarından biridir. Bu özellikleriyle hem bilimsel hem de turistik açıdan büyük önem taşımaktadır.

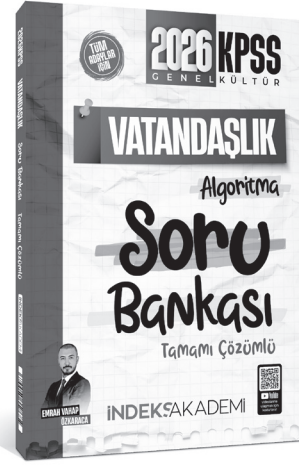
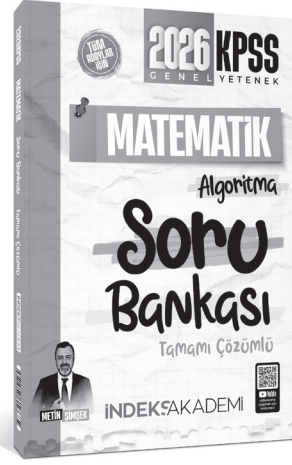
Dünyanın en büyük kanyonu ise **Büyük Kanyon (Grand Canyon)**dur. Amerika Birleşik Devletleri'nin **Arizona eyaletinde** yer alan bu doğal oluşum, **Colorado Nehrinin** milyonlarca yıl süren aşındırma faaliyetleri sonucunda meydana gelmiştir.

ABCDE

60. 2026 yılında hayatını kaybeden sanatçı **Haldun Dörmen**'dir. Haldun Dörmen, **Sokak Kızı Irma** müzikalinin Türkiye'de sahnelenmesiyle müzikal tiyatronun tanınmasında önemli rol oynamış; yalnızca yönetmen kimliğiyle değil, aynı zamanda oyuncu ve eğitimci olarak yetiştirdiği sanatçılarla Türk tiyatrosunda kalıcı bir etki yaratmıştır.

ABCDE

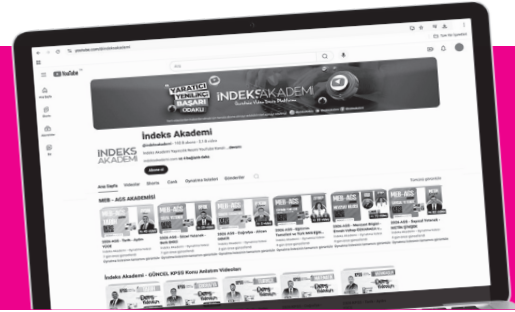
KPSS, AGS, ÖABT, DGS, ALES, HÂKİMLİK, YKS ve TÛM SINAV KİTAPLARI BURADA!

YouTube Kanalımıza
Abone Ol!

 indeksakademi

Ücretsiz Video Derslerden Sende Faydalan!

Tüm Yeniliklerden Haberdar Olun!

@indeksakademi @indeksakademi @indeksakademi

eğitimuzem

www.egitimuzem.com

Uzaktan Eğitim Platformu

KİTAPLARIMIZ SÜREKLİ
GÜNCEL!

Kitaplarımızdaki
güncellemeleri
QR kodu okutarak
inceleyebilirsiniz.

İNDEKS
AKADEMİ

Kitabevi Yayıncılık Bilişim Danışmanlık
Ticaret Limited Şirketi
İvedik OSB 1354. Cad. Fora İş Merkezi No: 138/8
Yenimahalle/ANKARA

Kitaplar hakkında bilgi ve önerileriniz için;

0850 888 0 880

0850 303 06 76

8888202604001